

trist og urimeligt i, at en Arbejders Hustru og Børn, der ere lige saa agtværdige som de, der gaa i Fløj og Silke og med dyre Strudsfjer paa Hatten, skulle lide, fordi deres Mand og Fader er Arbejder. Her passer det Heine'ske Ord, at undertiden stinker Dyden af grøn Sæbe, medens Lasten salver sig med Rosenolie, for der er mange Arbejderkvinder, der bedre end de i de fine Klæder fortjene at anses og at kunne lade sig se. Mange Gange er det saaledes, at de ikke en Gang kunne komme til deres Slægtinges Begravelse, fordi de ingen Klæder have. Det er ogsaa drøjt for en Fader og Moder at se Børnene gaa i stumpede, lappede og gamle Klæder uden at kunne give dem andet paa, det piner næsten allermest. Jeg har selv prøvet at gaa arbejdsløs en Vinter i 4 Maaneder, saa jeg ved, hvad det betyder at gaa forgæves i 4 Maaneder i Træk med den bedste Villie til at skaffe sig og sine Livets Ophold, og selv om man ikke har gennemlevet det personligt, vil enhver — som har Hjerte, vel at mærke — kunne begribe, hvad det vil sige.

Og hvorledes ser et saadant Arbejderhjem ud, naar der er gaaet nogle Maaneder? Det piner naturligvis at skulle skille sig ved Stumperne. Det, der er erhvervet ved et ungt Arbejderpars Bryllup, er jo noget, man holder paa til det sidste. Der er Sofa, forskellige Broderisager, Regulatorur o. s. v., Ting, som til Nød kunne undværes, men som selvfølgelig nødtigt undværes i et nogenlunde hyggeligt Hjem. Det er med Taarer fra alle Sider, at man skiller sig ved det, men de maa vandre paa Laanekontoret eller til Marskandiseren for at skaffe Penge til det simple Ophold. Der hjælper ingen kære Mo'r, de maa af Sted. Mange Arbejdere sidde ogsaa, naar de have Arbejde, med Gæld fra tidligere Tid, med Afbetaling paa Møbler og Klæder, Følger af Arbejdsløshed, Sygdom o. s. v. Hvordan ser der ud i saadanne Hjem? De skaffe sig en ny Gæld i den nuværende og den kommende Periode. Det ser selvfølgelig trist ud. De handlende i Arbejderkvartererne kunne tale med derom. De se jo, hvorledes de arbejdsløse komme listende for at spørge, om de kunne faa $\frac{1}{2}$ Pund Smør og et Stykke Spegepølse eller et Brød paa Kredit. De handlende hjælpe, hvad de kunne, men der er selvfølgelig en Trængsel for, hvad de kunne kreditere Arbejdere. Det er sørgelige Forhold i Arbejderkvartererne baade her og andetsteds, naar Arbejdsløsheden huserer. Jeg kan ikke tænke mig, at en Arbejder, som er

arbejdsløs eller har været det, nogen Sinde kan glemme de Indtryk, han da modtager. Jeg synes, at naar man har prøvet forgæves at tilbyde sin Arbejdskraft gennem lange Tider og faaet Nej alle Vegne, maa man komme til en Følelse af Had, Had overfor det bestaaende Samfund, de bestaaende Forhold, som aldrig udslettes, aldrig, siger jeg. Jeg tror, enhver arbejdsløs Arbejder faar en Følelse af dette, og hvis man derfor i nogen Grad vil dæmpe denne Følelse hos Arbejderne, skal man ikke stille sig karrigt og afvisende overfor de Ønsker, som fremsættes paa de arbejdsløses Vegne.

„Hvorfor gaa vi arbejdsløse?“ spørger Arbejderen sig selv, og hans Kone og Børn spørge om det samme. De spørge: „Kan han ikke faa noget at bestille, han er dog en pæn Mand, og han vil gerne?“ „Det er umuligt“, siger Kvinden, „at han ingenting kan faa at bestille“, men hun faar Troen i Hænde, det er, fordi Kapitalen er bleven forsigtig. Kapitalen har lidt nogle Tab. De smaa Sparere gaa rabondus, og det gør for saa vidt ingenting overfor de store Kapitalister; disse trække sig forsigtigt tilbage og fordøje Udbyttet af den foregaaende Opgangsperiode.

Det kan være mærkelige Hænder, de store Kapitaler ere fordelte paa. Der er gamle Koner, som et æret Medlem før har sagt, der gaa til Vekselererne med deres Kapitaler og faa dem frugtbargjorte. Der er idiotiske Børn maaske, som ikke kunne lalle endnu, men som eje Kapitaler, der behandles paa deres Vegne i Produktionen, og som ere Skyld i de Forhold, her er Tale om. Der er maaske en Aagerkarl, der gennem mange Aar har skrabet sig en Formue sammen og taget Del i Industriens Kapløb, men som nu er med til at fremkalde en Krise. Der er mange af vore højadelige, som sidde og ruge over store Formuer og kunde, hvis de vilde, slippe Kapitalen løs til Produktion mellem de arbejdsløse. Der er for Tiden en Mand i Berlin, Castro, der har skrabet et Par Hundrede Millioner sammen, siges der. Det er vist ikke et helt enkelt Tilfælde dette. Der er vist nok ogsaa Fyrsteslægter, der have sparet sig nogle Hundrede Millioner sammen gennem Tiderne, hvis Forfædre med koldt Blod have solgt deres Undersaatter dusinvis, bataillonvis for at tjene Reaktionen mod Folk, der kæmpede for deres Frihed. Det er ogsaa Formuer, der nu ligge og gro videre og bruges mod Arbejderklassen og til at fremkalde Kriser som den, vi have i dette Øjeblik. Jeg siger, det er ligegyldigt, hvil-